

Оптимізація системи фізичного виховання в сучасному ВНЗ

А. В. Рубаненко, ст. викладач Сумський національний аграрний університет

Анотація. У статті розкривається питання оптимізації процесу фізичного виховання студентів у вищих навчальних закладах на основі спортивноорієнтованого фізичного виховання. На основі огляду літературних джерел вітчизняних і зарубіжних авторів розглядається досвід проведення занять з фізичного виховання з впровадженням у навчальний процес спортивноорієнтованих технологій.

Ключові слова: оптимізація, спортивноорієнтоване фізичне виховання, студентська молодь.

Аннотация. В статье раскрывается вопрос оптимизации процесса физического воспитания студентов в высших учебных заведениях. На основе обзора литературных источников отечественных и зарубежных авторов рассматривается опыт проведения занятий по физическому воспитанию с внедрением в учебный процесс спортивноориентированных технологий.

Ключевые слова: оптимизация, спортивноориентированное физическое воспитание, студенческая молодёжь.

Abstract: The article deals with the issue of optimization of process of physical training of students in higher educational institutions on the basis of the sports-oriented physical education. Based on the literature review of domestic and foreign authors Input a word experience in physical education classes with the introduction in the educational process of sports-oriented technologies.

Key words: optimization, sports-oriented physical education, student youth.

Актуальність і доцільність дослідження. Аналіз відвідуваності практичних занять з фізичного виховання у вищих навчальних закладах України свідчить про досить негативне відношення студентської молоді до фізичного виховання і спорту. Знижується зацікавленість і мотивація до систематичних занять фізичним вихованням і спортом в вищих навчальних закладах, ведення здорового способу життя студентської молоді. І все це відбувається на тлі погіршення з кожним роком рівня фізичного стану, психічної стійкості і здоров'я сучасної молоді [3].

Ставлення сучасної молоді до занять з фізичного виховання можна змінити, модернізуючи процес фізичного виховання, використовуючи нові сучасні спортивноорієнтовані технології в вузах України [5].

Сучасні підходи в освіті вимагають радикальних змін у використанні освітніх технологій навчально-виховного процесу студентської молоді та інтеграції її в європейський і світовий освітній простір.

Розробка єдиної концепції вирішення проблеми виходу системи освіти на якісно новий рівень розвитку обумовлена розробкою і впровадженням в систему освіти студентської молоді нових педагогічних технологій, що означає створення особливих умов і формування у студентів навичок самовдосконалення на тлі виховання мотивації, інтересу до систематичних відвідувань навчальних занять з фізичного виховання і спорту.

Спортивноорієнтовані технології, як особлива галузь фізичної культури, спрямовані в першу чергу на стимулюючий аспект в процесі занять фізичним вихованням, на зміцнення здоров'я, підвищення розумової

працездатності та успішності під час навчання, тривалої творчої активності і життєдіяльності сучасної студентської молоді.

Спортивноорієнтовані технології сприяють зростанню і вдосконаленню всебічного і гармонійного розвитку та використанню набутих рухових якостей у майбутній трудовій, побутовій та суспільній діяльності сучасної людини [2; 6; 8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні розробки особистісноорієнтованого фізичного виховання розглядали Л. Головіна, Ю. Копилов, І. Столяк, В. Якимович, А. Дубогай та ін.

Великий інтерес представляють роботи, в яких розкриваються аспекти організації спортивноорієнтованого фізичного виховання студентської молоді, оволодіння основами теорії і практики спорту, технологіями реалізації в умовах демократизації та гуманізації молоді (А. Бабешко, В. Бальсевич, Л. Барибіна, В. Бондін, В. Видрін, М. Віленський, А. Забора, А. Іващенко, В. Кузін, Л. Лубишева, А. Лотоненко, Ю. Миколаїв, Г. Сіренко, В. Темченко, С. Танянській, В. Шилько) [4; 6; 7; 9; 11; 13; 15]

Однак залишається неопрацьованою проблема оптимізації фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів на основі програмних занять, спрямованих на підвищення функціонального стану і фізичного вдосконалення студентів, зміцнення здоров'я та формування здорового способу життя, необхідних у майбутній професійній і повсякденній діяльності, формування мотиваційних передумов до систематичних занять фізичним вихованням і спортом, розвиток особистісної фізичної культури.

Мета дослідження - на основі літературних джерел вітчизняних і зарубіжних авторів проаналізувати стан питання, що стосується спортивноорієнтованого фізичного виховання студентської молоді з метою

оптимізації програми фізичного виховання студентів у вищих навчальних закладах на основі спортивноорієнтованих технологій.

Завдання дослідження:

- Вивчення та узагальнення даних літературних джерел, які розкривають питання оптимізації фізичного виховання студентів на основі спортивноорієнтованих технологій.
- Аналіз сучасного стану оптимізації фізичного виховання студентів на основі спортивноорієнтованих технологій в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку технічного прогресу, ринкової економіки, при високому темпі промислової продуктивності і великої конкуренції на ринку праці від сучасної молоді потрібні глибокі професійні знання майбутньої виробничої діяльності, міцне здоров'я, стійка психіка і хороша фізична підготовка.

Однак дослідження останніх десятиліть показують, що рівень фізичного стану, психічної стійкості і здоров'я сучасної молоді різко погіршується із року в рік [4].

Реагуючи на таку негативну тенденцію, в 2003 році прийнята Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту в Україні, яка орієнтує суспільство на поетапне формування ефективної моделі розвитку фізичної культури і спорту на гуманістичних і демократичних принципах і цінностях молоді, створення умов для її всебічного, гармонійного розвитку.

Системний аналіз у вирішенні практичних питань розвитку особистості студентів вищої школи є характерною тенденцією впровадження сучасних освітніх технологій.

Сучасні освітні технології припускають формування цієї мети через результати навчання, які відображаються в діях студентів, усвідомлюються ними, приймаються, визначаються і перевіряються.

Під технологією навчання розуміють систему, в яку входять учасники педагогічного процесу і система теорій, ідей, засобів і методів організації навчальної діяльності для забезпечення ефективного вирішення проблем, що охоплюють усі аспекти засвоєння знань і навичок (В. Худолей; М. Базилевич, Г. Селевко) [2; 7].

Розробка педагогічних технологій - це об'єктивний процес, новий етап в еволюції освіти, на якому будуть переглянуті підходи до супроводу і забезпечення процесу природного розвитку людини. Сучасні педагогічні технології спрямовані на забезпечення формування таких якостей особистості, як усвідомлення єдності природи і людини, відмова від авторитарного стилю мислення, терпимість, схильність до компромісу, шанобливе ставлення до чужої думки, інших культур, цінностей і віри.

Сьогодні освіта спрямовується на опрацювання технологій індивідуальноорієнтованого навчання, метою якого є не накопичення знань і умінь, а постійне збагачення творчості, формування механізму самоорганізації та самореалізації особистості кожного студента. У цьому контексті цікавою є проектна технологія, в котрій практика особистісноорієнтованого навчання базується на вільному виборі студента з урахуванням його інтересів.

Треба визнати, що духовно і фізично розвинена особистість є пріоритетним напрямком розвитку освіти в світі. Фізична культура надає широкі можливості студентам для самовираження, саморозвитку,

самовдосконалення не тільки своїх фізичних, але і духовних можливостей для формування активної життєвої позиції.

При цьому фізичне виховання студентів в Україні побудовано в основному на тотальній уніфікації та стандартизації навчальних занять, що призводить до зниження рухової активності і мотивації до занять студентів [7].

Аналіз досліджень і публікацій останніх десятиліть вітчизняних і зарубіжних авторів в області фізичної культури і спорту розкриває складові спортивноорієнтованого фізичного виховання студентської молоді за наступними напрямками:

- сучасні уявлення про організацію спортивного тренування (Ю. В. Верхошанский, В. М. Зациорский, Л. П. Матвеев, В. М. Платонов, Н. А. Фомін, А. І. Зав'ялов та ін.) ;
- основні положення теорії і методики фізичного виховання (Б. А. Ашмарин, В. К. Бальсевич, В. М. Зациорский, Л. П. Матвеев та ін.);
- концепція формування фізичної культури особистості (В. К. Бальсевич, Л. І. Лубишева і ін.);
- сучасні теорії організації освітнього процесу на основі педагогічних технологій (П. Беспалько, В. І. Богомолов, Г. К. Селевко, В. Г. Шилько та ін.);
- сучасні педагогічні концепції і технології фізичного виховання студентів (Н. А. Алексєєв, С. В. Барбашев, Г. Н. Пономарьов, В. В. Пономарьов, В. В. Серіков, Л. К. Сидоров, А. П. Матвеев та ін.);

- концепція фізкультурно-спортивної мотивації (Г. Д. Бабушкін, Г. А. Пілоян і ін.).

В основу спортивноорієнтованого фізичного виховання молоді закладений перехід від традиційної форми організації навчальних занять до навчально-тренувальних, що дозволяє кожному студенту долучитися до занять спортом і цінностей спортивної культури [7].

Спортивноорієнтоване фізичне виховання дозволяє:

- найефективніше освоювати кожному студенту цінності фізичної культури і спорту відповідно до задатків, здібностей, особистісних установок, потреб та інтересів, рівня фізичного розвитку, підготовленістю і станом здоров'я;
- використовувати технології спортивного, загальнокондиційного і оздоровчого тренування;
- об'єднувати студентів в навчально-тренувальні групи, відносно однорідні за інтересами, потребами, рівнем фізичної підготовленості, ступеня біологічної зрілості, особливостей морфофункціонального статусу.

Сучасні оздоровчі технології, орієнтовані на гармонійний фізичний розвиток особистості, зараз вимагають всебічного і глибокого аналізу для впровадження їх у вітчизняні оздоровчі системи (В. Бальсевич, Л. Лубишева, І. Манжелей, В. Шилько і ін.).

Висновки. Аналіз педагогічної літератури вітчизняних і зарубіжних дослідників вказує на позитивну роль занять фізичним вихованням на основі СОТ в зміцненні здоров'я, розвитку фізичних якостей майбутнього фахівця, підвищення інтересу і мотивації у студента до систематичних занять фізичним вихованням і спортом, виховання навичок здорового способу життя.

Література

Беляничева, В. В. Формирование мотивации занятий физической культурой у студентов / В. В. Беляничева, Н. В. Грачева // Физическая культура и спорт: интеграция науки и практики. – Саратов : Наука, 2009. – Вып. 2. – С. 6.

Бондин, В. И. Здоровьесберегающие технологии в системе высшего педагогического образования / Бондин В. И. // Теория и практика физической культуры. – 2004. – № 10. – С. 15–18.

Дуркин, П. К. Спортивно-ориентированное физическое воспитание студентов как перспективное направление формирования физической культуры личности / П. К. Дуркин // Проблемы и перспективы физического воспитания и студенческого спорта в условиях модернизации высшей школы : тезисы докладов VI Всероссийской научно-практической конференции. – Казань : Стар, 2007. – С. 109–110.

Козлов, А. В. Внедрение структуры спортивно-ориентированного физического воспитания студентов / А. В. Козлов, А. С. Игнатьев, Б. В. Федоров // Культура физическая и здоровье. – Воронеж : ВГПУ, 2004. – № 2. – С. 33–35.

Радаева, С. В. Физическое воспитание студентов нефизкультурного вуза на основе спортивноориентированных технологий : автореф. дис. канд. пед. наук / С. В. Радаева. – Красноярск, 2008. – 24 с.

Таняньський, С. Результати застосування спортивних спеціалізацій у технічному ВНЗ / С. Таняньський, Л. Барібіна, О. Церковна // Теоретико-методичні основи організації фізичного виховання молоді : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. Р. Р. Сіренка. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – С. 166–169.

Темченко, В. А. Секционная форма организации физического воспитания студент: научный журнал. – Харьков : ХОНОКУ ; ХГАДИ, 2010. – 3. – С. 99–104.

Трещалин, В. Ф. Концепция развития спортивноориентированного воспитания студентов и её реализация в учебном процессе / В. Ф. Трещалин, А. В. Лотоненко, В. В. Трунин // Культура физическая и здоровье. – 2005. – № 1 (3). – С. 19–22.